

מסורת הש"ס

(א) [לעיל ו' ע"ט, ג] שנת קכ"א. לעיל ו': [תוספתא פ"ד ה"ז ע"ט, ג] שנת קכ': לעיל ח, ד) [שנת קכ"א. נדה כט:]. (ה) צע"י אמת דבורי מנח קמרי דרב שמעון עט מנח דבר ר' ישמעאל מחלף, (ו) [נדרים ח, א, ג] [פ"ד ה"א, ח] [נדרים כג:].

רבינו חננאל

מפני שצריך לימור הבדלה בחוגן הדעת. ומשני תנאי היא, דתנאי כל חייבי טבילות טבילתן [ביום נדה ויולדת טבילתן] בלילה. בעל קרי טובל והולך עד המנחה, ור' יוסי קמאר כל היום. פיר' הנא קמאר דתני עד המנחה קסבר אין שם תפלת ערבית. ור' יוסי דתני כל היום קסבר צריך עיון להתפלת תפלת ערבית. איני דר' יוסי כל היום אמר, והתנין הוב והוביה והמצורע והמצורעת ובעל נדה וטמא מת טבילתן ביום נדה ויולדת טבילתן בלילה, בעל קרי טובל והולך כל היום כולו. ר' יוסי אמר מן המנחה ולמעלה שוב אינו צריך. ושנין הא דתני כל היום בדלא צלי עיון, והא דתני מן המנחה אינו צריך בדצלי. ואקשינן ואי צלי מאי טעמא (דברא) [דרבנן] דתני כל היום, ושנין משום דקסבר טבילה בומנה מצוה. ואקשינן מכלל דר' יוסי סבר טבילה בומנה לאו מצוה היא, והתני מי שהיה שם כתוב על בשרו הרי זה לא ירחץ ולא יטויל ולא יעבור במקום המנופה, נודמנה לו טבילת מצוה כורך עליו גמי או סמרטוט [וטובל] (במבוא) [אסורן] לשפשף. ר' יוסי אמר יורד וטובל כדרכו ובלבד שלא ישפשף, ואי אימא גמי כולי, אלא לא פליגי בדרך גמי ואח"כ טובל, ר' פליגי להדורי [ואח"כ], ר' יוסי סבר טבילה בומנה מצוה ולא שביקין מצוה ומתדירין אגמי, ורבנן סברי טבילה בומנה לאו מצוה היא, ומתדיר עד דמשבח גמי. ושנין היתה דתני מן המנחה ולמעלה אינו צריך לטבול דטבילה בומנה לאו מצוה היא, ר' יוסי בר' יהודה היא, דתני בענין טועה שא' [ביש] מטבילין [תוך] טבילות, אמר הוא דיהי לטבילה שהתא באחרונה. ת"ר הוראק קרי ביום הכפורים יורד וטובל ועודנו השכבת זרע לא. ואם מבערב ישפשף, פ' אם ראה קרי בלילה ויבש שכבת זרע על בשרו, צריך לשפשף בשרו שלא ישרא על גופו. תנא דבי רבי ר' ישמעאל הוראק קרי ביום הכפורים עונותיו סדורין לימחל וירא כל השנה, אם ניצל אחתה שנה מובטח לו שיהיה כל העולם הבא. מפני חיי סני ומסני. הדרן עלך יום הכפורים

[קונטרס אחרון] בתלמוד ארץ ישראל במסכת ברכות בתחילת פרק תפלת השחר ובהעניות פרק (ז) [ז'] בני פרקים הכתובים ויחזיקו את כפיהן ד' פעמים ביום, איתא תפלת נעילה רב אמר בנעילה שני שמים, ר' יוחנן אמר בנעילה שני הים. מתניתין מסייעא לר' יוחנן בשלשה פרקים הכתובים נושאין את כפיהם ד' פעמים ביום, בשחרית ובמוסף ובמנחה ובעילת שערים, אית לך מימיר נעילת שערי שמים [ביום]. אחתה דאמינה דרב אדא הוה צאיר גולתיה דרב בצומא רבא, א"ל רב כן תחמי שמשא בריש ידקלי את יריב לי גולתי ודצלי תפלת נעילה. מחלפא שיטתיה דרב, תמן א' בנעילת שערי שמים,

תנאי היא. אי פטרה נעילה את של ערבית אי לא: הכי גרסינן בתוספתא **כל חייבי טבילות עונותין דרדנן ביום הכפורים הנדה ויולדת עונותין דרדנן בלילי יוה"כ: צעל קרי.** שאסור צדברי תורה דקדימא לן **(ז"ק דף פג.)** עורא תיקן טבילה לנעילי קריין: **עונל והולך עד המנחה.** אס אירע לו

קרי קודם לכן עונל כדי שיוכל להתפלת תפלת המנחה אבל ראה קרי מן המנחה ולמעלה אין מותר לטבול אלא ימתין עד שתחשך ויטבול דסבירא להו לרבנן דתפלת נעילה צלילה ולדידהו פוטרת את של ערבית כדכז והא דקתני אינה פוטרת ר' יוסי היא דאמר כל היום מותר לטבול ואפילו ראה קרי לאחר תפלת המנחה עונל ביום כדי להתפלת תפלת נעילה אלמא קסבר תפלת נעילה אין זמנה צלילה ולדידה אינה פוטרת את של ערבית: **ה"ג בתוספתא הוב והוביה והמצורע והמצורעת ועונל נדה וטמא מת עונותין דרדנן ביום"כ ויולדת עונותין דרדנן בלילי יום הכפורים צעל קרי עונל והולך כל היום כולו ר' יוסי אומר מן המנחה ולמעלה אין יכול לטבול.** קשיא דרבי יוסי אדרבי יוסי ורבנן אדרבנן: **לא קשיא.** הא דאמר ר' יוסי הכא מן המנחה ולמעלה אין יכול לטבול: **בדללי תפלת נעילה.** ביום קודם שראה קרי והא דאמרין לעיל כל היום בדלא צלי תפלת נעילה כשהא הקרי: **אי דללי מאי (א) טעמא דרבנן.** דמתניתא דתרייתא דאמרי כל היום: **קא פברי טבילה צומנה מנחה.** וזמנה ביום הוא דכתיב ערב עד צאת הכוכבים (דברים ג) והיה לפנות ערב ירחץ הלך דחא רחיצה דיום הכפורים ולא היינו קרי רבנן דלעיל ותמתי פלוגתא וינהו כמתני' קמייתא פליגי בזמן תפלת נעילה דלרבנן צלילה ולר' יוסי ביום ורבנן דהתם סבירא להו טבילה צומנה לאו מנחה דתדחה יום הכפורים וצומנתיתא דתרייתא פליגי בטבילה צומנה: **לא ירחוץ.** שלא ימחק את השם: **כורך עליו גמי.** להגין עליו משום המים: **וקיימא לן.** דבמסכת שבת **(א) דבטבילה צומנה מנחה פליגי**

דלרבנן טבילה צומנה לאו מנחה ואם אין לו גמי ימתין עד למחר ויבקשנו: **ההיא דאמרי לעיל ר' יוסי אומר מן המנחה ולמעלה לא יטבול עד שתחשך דטבילה צומנה לאו מנחה ר' יוסי בר יהודה היא: דיה לנעילה שפסא באחרונה.** דרייתא היא שיתיתין לה במסכת נדה בגמרא דהמפלת (דף כט:) האשה שיתא מלאה בזאת ריקנית והציאה לפניו שלשה שבעים טהורים ועשרה שבעים אחד טמא ואחד טהור משמשת אור לשלשים וחמש ומטבילין אותה תשעים וחמש טבילות דברי ז"ש וצ"ה אומרים שלשים וחמש וכולהו מפרש להו התם וטעמא משום טבילה צומנה מנחה רבי יוסי בר יהודה אומר דיה לטבילה שפסא באחרונה דטבילה צומנה לאו מנחה ור' יוסי דגמי הוא ר' יוסי בן חלפתא: **ולערב ישפשא.** * משום חציצה: **לערב ס"ד.** מני טביל וסליק מאי מני ליה שפשוף חציצה דהואי הואי: **אימא מצנער.** דלחמול ישפשא כל אדם עמוז בחמין שאם יראה קרי למחר יכול לטבול בלא חציצה: **הרואה ציוה"כ.** ולא במתכוין: **עונותיו מחולין.** סימן טוב הוא זה יראה זרע ויארץ כמה שצידם להשביעו כעבד המוחרג כוס לרבו ושפך לו קיתון מזה שצידם להשביעו עליו וכן עולם הבא הוא: **דע שרי כל העולם רעב.** מתשמים והוא שבע ולא נתענה בזאת ושלל מדעתו להשביעו והאשכ"כ עלתה לו שנה זו לעת שצדיק גמור הוא: **מפי חיי.** זה שראה קרי ביום הכפורים: **פגי ומסגי.** צננים וצני צנים שכן הסימן יראה זרע יארץ ימים (ישעיה ג):

הדרן עלך יום הכפורים וסליקא לה מסכת יומא

משה הכהן (בן) שהיה נוטל ה' קולמוסין בה' אצבעותיו ואם היתה חיבה של ה' אותיות כותבה בכת אחת. **סליקא לה מסכת יומא.** שבת לבתר יום הזה קמא. בריך נותן ליעקב עצמה. תתריבם שם יושב ויטא. יתא שמיא בלא ליעיבא עלמיא:

ישינים חוסי' והא דתניא בפרק תפלת השחר [שם] שכן ולא התפלת ערבית מתפלת שמים, (ו)איתא שפיר מתאן דלמחר תפלת ערבית רשות י' בתנא אין לו לנעילה. ויחא נמי הא דאמרין פרק תפלת השחר [ג, ב] טעה ולא הוסיף רש"י חודש אין מחזיקין אותו לפי שאין בית דין מקדישין את השנה צלילה, הא לאו הכי מחזיקין אותו כי בתנא אין לו לנעילה. אבל ה"א פירש דמיון דהתפלת אחתה שיהיה עליו חודש (ויחא) [והולך] אי לאו טעמא לפי שאין צריך (וכי), מחזיקין אותו. ואין נראה לנביט דהא דאמרין בפרק שבת [ט, ט] כן למחר תפלת ערבית רשות ה' בגלל כיון דשרא בו' הא לא שרא מטרותין ליה אע"י דלא התפלת כלל, ובי חומא כיון דהתפלת בשאר ימים עליה חובה, אם כן נחם הולך למחר בשמחתין דלדברי האומר מזה קאמר, אפילו לדברי האומר רשות

יחא כיון דקשיא עליה חובה בשאר יללות, על כן נראה כן דכפרישנא. מ"ר. ע"כ שמועז קודם

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

פח.

מפני שצריך צומר הבדלה בחוגן הדעת. הקשה רבינו יעקב מאורליי"ש ונכלליה מכלל כדאמרין בתפלת השחר (ברכות דף כט.) כל השנה כולה מתפלת בצינו חוץ ממוצאי שבת שצריך לומר הצדלה בחוגן הדעת ופרץ ונכלליה מכלל קשיא ומיך ר"י דהתם דכל השנה מתפלת בצינו משום הצדלה לא היה לו לשנות הסדר כיון דאפשר לכולו אבל הכא דסבירא ליה דכל השנה מתפלת שמונה עשרה שלימות צטעם כל דהו אין לשנות הסדר ולהכי צומצאי שבת מתפלת שמונה עשרה שלימות מפני שצריך לומר הצדלה בחוגן הדעת: **אי דצ"י מאי טעמא דרבנן.** תימה לי אי טעמא נמי בדלא צלי מיקשי לך מאי טעמא דרבנן הא לעיל אמרי רבנן דרבי יוסי דוקא עד המנחה אע"י דלא צלי ואם כן מיקשי דרבנן אדרבנן ולפי המסקנא דמוקמינן להא כרבי יוסי בר' יהודה ניחא שאין להקשות מדרבנן דרבי יוסי בר' יהודה לרבנן דרבי יוסי בן חלפתא אבל למאי דס"ד שרא דתרייתא רבי יוסי בן חלפתא מקשי דרבנן אדרבנן ונראה לי אי אמרת בשלמא אידי ואידי דלא צלי או לא מיקשי לך דרבנן אדרבנן דאיתא למימר תפלת נעילה נתקנה כך להתפלת אותה או ביום מן המנחה ולמעלה או צלילה כמו שיראה והא דקאמרין לעיל עד המנחה ותו לא כשדעתו להתפלת אותה צלילה והא דאמר הכא כל היום כשהוא רוצה להתפלת ביום כדי שיהא מוזמן לסעודה בתפלת הלילה ואש"פ שיכול להמתין עד הלילה ולהתפלת המיור לו לטבול ביום הכפורים ולהתפלת כי לא אסרו אלא רחמיה של תענוג אבל צביל תפלה וגם כדי שיהא מוזמן לסעודה בתפלת הלילה מותר לטבול ולהתפלת אותה ביום אבל כיון דמוקמינן לה בדללי מאי טעמא דרבנן: **קסברי טבילה בומנה מצוה.** תימה לי דה"מ לאקשויי מדרבנן דלעיל אדרבנן דהכא דלעיל אמרי אע"י דלא צלי אינו עונל מן המנחה ולמעלה והכא אמרי אפי' צלי ככר עונל ור' לאו דאיתא למימר דהיא דלעיל דקאמר עד המנחה ה"פ צביל התפלה אינו צריך לטבול אלא עד המנחה ואח"כ לאשמועין תפלת נעילה צלילה מיהו משום טבילה צומנה מנחה יש לו לטבול ונפקא מינה היכא דאיתא ולא מצי טביל ביום לא יצטל בזה תפלת נעילה ולר' יוסי אי לא מצי טביל ביום לא יתפלת כלל תפלת נעילה:

מברכך דרבי יוסי סבר טבילה בומנה לאו מצוה. הא דלא פריך נמי מדרבנן דסבירא מנחה וברייתא דמיימי סבירא להו לאו מנחה י"ל דלעיל אמרי מנחה ואין לעבור זמנה צומיד וצמתכוין ולהכי סבירא להו דעונל מן המנחה ולמעלה אבל כמה שהן אומרים שיש להן לחור אחר גמי בזה לא תדחה דודאי הענינה ועוד מפני כבוד השם אבל מר' יוסי פריך מכל שכן: **מפיש חיי סני ומסגי.** ורמו לדבר יראה זרע יארץ ימים:

הדרן עלך יום הכפורים וסליקא לה מסכת יומא

ימים: ידאג כל השנה כולה. שמה לא קיבלו תעניתו והשביעוהו על פגיו: **ואם עלתה לו שנה.** שלא מת מוצתה לו שמעשים כל העולם רעב. מתשמים והוא שבע ולא נתענה בזאת ושלל מדעתו להשביעו והאשכ"כ עלתה לו שנה זו לעת שצדיק גמור הוא: **מפי חיי.** זה שראה קרי ביום הכפורים: **פגי ומסגי.** צננים וצני צנים שכן הסימן יראה זרע יארץ ימים (ישעיה ג):

הדרן עלך יום הכפורים וסליקא לה מסכת יומא

עין משפט נר מצוה

קז א מ"י פ"א מהלכות מקואות הלכה ו' פ"ג מהל' צייתות עשור הלכה ג' ופ"ד מהל' א"כ ה' ו' סמג עקני רמב"ט פ"א ח"א ס' משקל ספקין ח' וסיומן מריג ספקי יא י' וטור ש"ע י"ד ס' קלא ספקי ג' וס' שפא ספקי א':

קח ב מ"י פ"א מהלכות יסודי המורה ה' ו' סמג לאון ו':

קט ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קי ד טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי ג':

קיא ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיב ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):

קיד ג (מ"י) פ"ג מהלכות שבתות עשור ה"ג טו"ש פ"א ח"א ס' מריג ספקי (א):